

Kyzikos Kazısı 2022 Yılı Sikke Buluntuları

Cyzicus Excavation Coin Finds in 2022

Mehmet Kayhan MURAT
(Sorumlu Yazar-Corresponding Author)

Kafkas Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi,
Sanat Tarihi, Kars, Türkiye
Department of Art History, Faculty of
Sciences and Letters, Kafkas University, Kars,
Türkiye
kyhmrt@gmail.com

Geliş Tarihi/Received 01.03.2024
Kabul Tarihi/Accepted 04.04.2024
Yayın Tarihi/Publication Date 12.06.2024

Atıf:
Murat, M. K. (2024). Kyzikos Kazısı 2022 Yılı
Sikke Buluntuları. *Edebiyat ve Beşeri
Bilimler Dergisi*, 72, 73-85.

Cite this article:
Murat, M. K. (2024). Cyzicus Excavation
Coin Finds in 2022. *Journal of Literature
and Humanities*, 72, 73-85.

Content of this journal is licensed under a
Creative Commons Attribution-Noncommercial
4.0 International License.

Öz

Antik Dönem’de Mysia Bölgesi sınırları içerisinde yer alan Kyzikos günümüzde Balıkesir ili Erdek ilçesinin Düzler Mahallesi’nde yer almaktadır. Kent, Miletoslular tarafından ilk MÖ 756’da ikinci kez de MÖ 679 yılında kurulmuştur. Kyzikos kazılarının 2022 yılı sezonu Nekropolis ve Hadrianus Tapınağı’nda gerçekleştirilmiştir. Kazılarda seramikler, sikkeler, terracotta figürünler ve çeşitli arkeolojik küçük buluntular ele geçmiştir. Nekropolis’de ele geçen eserler arasında sikkeler sayıca diğer eserlerden fazladır. Sikkeler mezarların yanı sıra her iki açmada dağınık olarak ele geçmiştir. Nekropolis’de toplamda 54 sikke ile bulunmuştur. Bu sikkelerin 43’ü teşhis edilmiş geri kalan 11 sikke yoğun korozyonlu hallerinden dolayı teşhis edilememiştir. Tanımlanan 43 sikkeden 1’i Roma eyalet sikkesi, 23 Roma İmparatorluk ve 19’u Bizans sikkesidir. İmparatoru ve darphanesi tespit edilemeyen sikkeler arka yüz tiplerinden yola çıkarak dönemsel olarak tarihlendirilmiştir. Roma eyalet sikkesi çalışmada incelenen sikkelerin en erken tarihlisidir. Roma İmparatorluk sikkeleri 8 farklı imparatora aittir. Bizans sikkelerinin geneli Erken Bizans Dönemi’ne ait olup imparatoru tespit edilen sikkeler 3 imparatoru temsil etmektedir. Darphanesi tespit edilen sikkeler 7 farklı darphanede darp edilmiştir. Aynı zaman incelediğimiz sikkeler alanda ele geçen diğer buluntularında yayınlanmasıyla nekropolis’in kullanım dönemlerinin belirlenmesinde önemli rol oynayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kyzikos, Sikke, Roma, Bizans

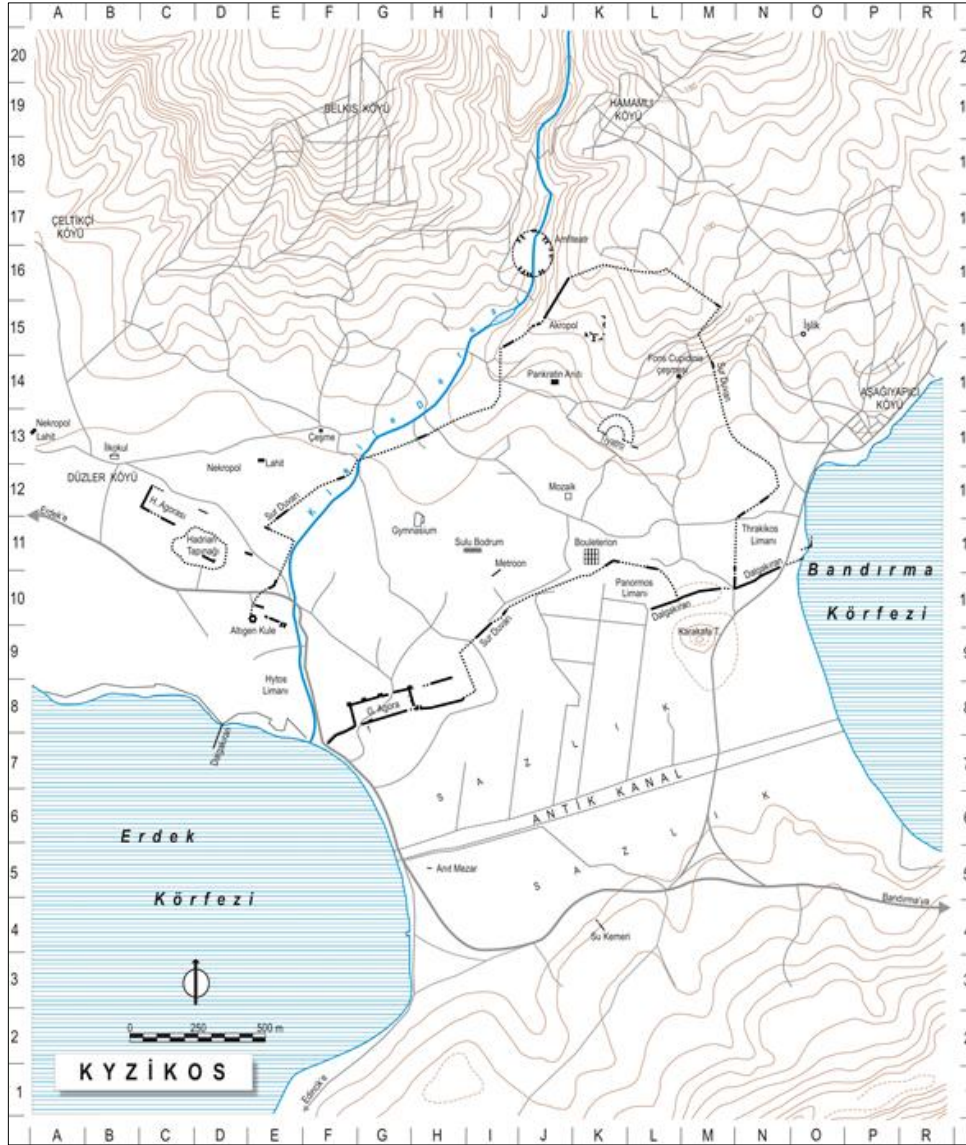
Abstract

Cyzicus, which was located within the borders of the Mysia Region in the Ancient Period, is today located in the Düzler District of the Erdek district of Balıkesir province. The Miletians founded the city for the first time in 756 BC and for the second time in 679 BC. The 2022 season of Cyzicus excavations was carried out in the Necropolis and Hadrian's Temple. Ceramics, coins, terracotta figurines and various small archaeological finds were unearthed during the excavations. Among the artifacts unearthed in the Necropolis, coins outnumber other artifacts. Coins were found scattered in both trenches as well as in the graves. It was found in the Necropolis with a total of 54 coins. 43 of these coins were identified, but the remaining 11 coins could not be identified due to their intense corrosion. Of the 43 coins identified, 1 is a Roman provincial coin, 23 is a Roman Imperial coin, and 19 is a Byzantine coin. The coins, whose emperor and mint could not be identified, were dated periodically based on their reverse side types. The Roman provincial coin is the earliest of the coins examined in the study. Roman Imperial Period belong to 8 different emperors. Most of the Byzantine coins belong to the Early Byzantine Period, and the coins with identified emperors represent two emperors. The coins whose mints were identified were minted in 7 different mints. At the same time, the coins we examined will play an important role in determining the usage periods of the necropolis by being published in other finds unearthed in the area.

Keywords: Cyzicus, Coin, Rome, Byzantium

Giriş

Mysia Bölgesi kentlerinden olan *Kyzikos*, günümüzde Balıkesir ilinin Erdek ilçesi sınırları içerisinde yer alan Düzler Mahallesi'ndedir (Strabon, XII.8.11; Plinius, V. 40; Aristides, XXXVII, 6 vd.; Munro ve Arthur, 1897, s. 158; Ertüzün, 1998, s. 2-3; Umar, 2006, s. 210; Koçhan, 2011, s. 11). Başka bir ifadeyle kent Marmara Denizi kıyısında, Kapıdağ Yarımadası'nın ana kara ile birleşme noktasında yer alır (Harita 1). Koloni olarak kurulan kentin kuruluş tarihi ilk olarak MÖ 756, ikinci kuruluşu ise MÖ 679 kabul edilmektedir (Strabon, XIV.1.6; Magie, 1950, s. 81; Koçhan, 1991, s. 119). *Kyzikos* antik dönem boyunca tarih sahnesinde önemli bir rol oynamıştır (Herodot I, 14. 15; Öztürk, 2003, s. 1-8; Motor, 2010, s. 22-48; Koçhan, 2011, s. 10-43; Has, 2019, s. 5-13; Tercanlıoğlu, 2020, s. 3-4; Aydın Çakmak, 2022, s. 4-12; Koçhan, 2023, s. 137-146; Gündoğdu, 2023, s. 18-25).

Harita 1. Kyzikos'un Konumu (Koçhan 2011)

Bu çalışmada *Kyzikos* kazılarının 2022 yılı sezonunda ele geçen sikkeler incelenmiştir. *Kyzikos* 2022 yılı kazıları *Nekropolis*'de ve *Hadrianus* Tapınağı'nda sürdürülmüştür. *Nekropolis* kentin sur duvarlarının batısında, Bandırma-Erdek yolu üzerinde yer almaktadır (Koçhan, 2021, s. 517; Şekil 1). *Nekropolis* çalışmaları D9 ve C10 açmalarında gerçekleştirilmiştir. D9 açmasında farklı formlardaki seramikler, sikkeler, *terracotta* figürünler, yüzük taşları ve çeşitli metal objeler ele geçen arkeolojik buluntular arasındadır. Sikkeler 44 adetle sayıca diğer buluntulardan fazladır. C10 açmasında ise sikkeler, *unguentariumlar* ve metal eserler ele geçen buluntulardır. Bu açmadaki çalışmalarda 10 adet sikke bulunmuştur. *Nekropolis*'de sikkeler dışında ele geçen eserlerinde incelenmesiyle alanın kullanımı hakkındaki bilgilerimiz artacaktır. Böylelikle kontekst olarak değerlendirilen eserler *Nekropolis*'in kullanım dönemine ışık tutacaktır. *Hadrianus* Tapınağı'ndaki kazılarda ise mimari parçalar dışında herhangi bir buluntu ele geçmemiştir.

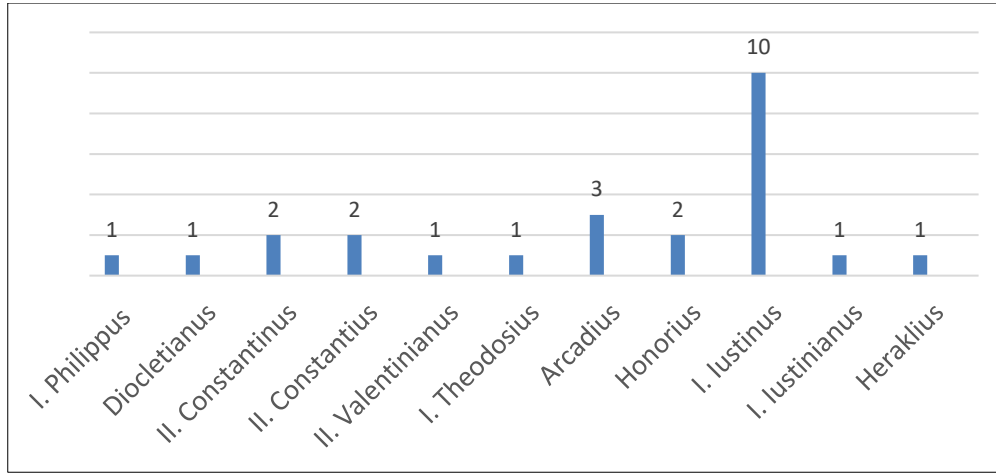

Şekil 1. Nekropolis (Kyzikos Kazı Arşivi)

Nekropolis’de Ele Geçen Sikkeler*

Nekropolis kazılarının 2022 yılı sezonunda 54 sikke bulunmuştur. Ele geçen sikkelerin 43’ü teşhis edilmiş, 11 sikkenin hangi döneme ait oldukları aşırı bozulmadan dolayı tespit edilememiştir. Böylelikle sikkelerin teşhis edilme oranları teşhis edilenler %79,6 teşhis edilemeyenler %20,4 şeklindedir. Tamamı bronzdan darp edilen sikkelerdeki bozulma metal kalitesi, dolaşımında kalma süresi ve *Kyzikos*’un son derece nemli bir alanda konumlanmış olması ile açıklanabilir.

Tanımlanan 43 sikkeden 24’ünün imparatoru, 22’sinin darphanesi ve 12 sikkenin sadece dönemi belirlenmiştir. Teşhis edilen sikkelerin 1’i Roma Eyalet Sikkesi, 23’ü Roma İmparatorluk ve 19’u Bizans sikkesidir (Grafik 1). Çalışma kapsamında incelenen sikkelerin en erken tarihli olan *Kyzikos* darplı sikke, MS 180-186 yıllarında darp edilmiş olup sikkenin ön yüzünde kentin kurucusu olarak kabul edilen Kral *Kyzikos*’un portresi yer almaktadır.

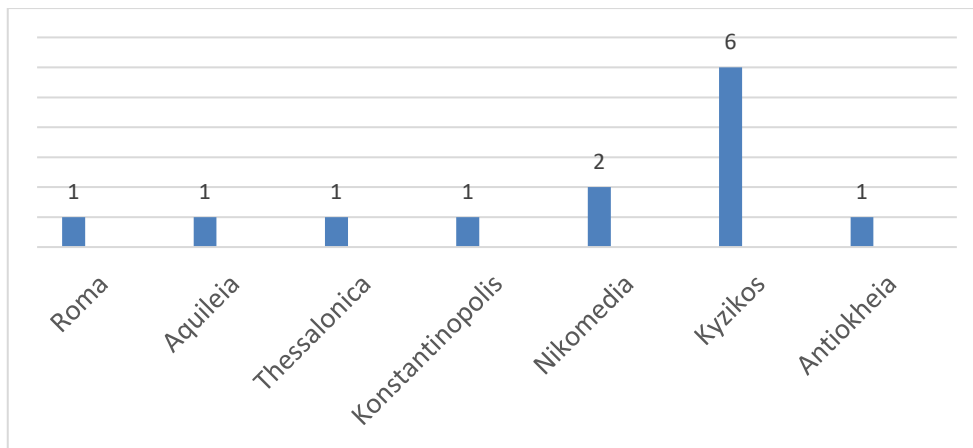

Grafik 1. Sikkelerin İmparatorlara Göre Dağılımı

Roma İmparatorluk sikkelerinin 13'ünün imparatoru, 14'ünün darphanesi ve 6'sının sadece dönemi belirlenmiştir. İmparatorluk sikkelerinin en erken tarihli I. *Philippus* Dönemi'nde (MS 244-249) MS 244-247 yıllarında, en geç tarihli *Honorius* Dönemi'nde (MS 393-423) MS 395-408 yıllarında darp edilmiştir. Roma İmparatorluk sikkeleri içerisinde 3 adet ile en fazla sikke *Arcadius*'a (MS 395-408) aittir. Roma İmparatorluk sikkeleri 7 darphaneyi temsil etmektedir. İmparatoru ve darphanesi tespit edilemeyen 6 sikke ise ön ve arka yüz tiplerinden yola çıkarak Roma İmparatorluk Dönemi'ne tarihlendirilmiştir.

Nekropolis kazılarında 19 adet Bizans sikkesi ele geçmiştir. Bizans sikkelerinden 12'sinin imparatoru, 8'inin darphanesi ve 6'sının sadece dönemi tespit edilmiştir. Sikkeler I. *Iustinus* (MS 518-527), I. *Iustinianus* (MS 527-565) ve *Heraklius* (MS 610-641) dönemlerine aittir. Bizans sikkelerinin 10'u I. *Iustinus* Dönemi'nde diğer ikisi I. *Iustinianus* ve *Heraklius* dönemlerinde darp edilmiştir. Sikkeler 2 darphaneyi temsil etmektedir. İmparator ve darphane tespit yapılamayan 6 sikke gösterdikleri özelliklerden dolayı Bizans Dönemi'ne tarihlendirilmiştir.

İncelediğimiz sikkeler 7 farklı darphaneye aittirler. Roma eyalet sikkesi *Kyzikos* darphanesinde darp edilmiştir. Roma İmparatorluk sikkeleri 7 farklı darphaneyi temsil etmektedir. Bu darphaneler Roma, *Aquileia*, *Thessalonica*, *Konstantinopolis*, *Nikomedia*, *Kyzikos* ve *Antiokheia* şeklindedir (Grafik 2). En fazla sikke 8 adetle temsil edilen *Kyzikos*'a aittir. *Kyzikos* sikkelerinin tamamı Roma İmparatorluk Dönemi'nde darp edilmiştir. Bizans sikkelerinde *Konstantinopolis* (6) ve *Nikomedia* (2) darphaneleri karşımıza çıkmaktadır. Bizans sikkelerinde *Konstantinopolis* darphanesi sikkelerinin yoğunluğunu görmekteyiz. Bu durum kentin Bizans Dönemi'nde başkent olması ve imparatorluğun doğusuna sikke basmak ile yükümlü olması ile alakalıdır (Demirel Gökalp, 2014, s. 12).

Grafik 2. Roma İmparatorluk Sikkelerin Darphanelere Göre Dağılımı

İncelediğimiz sikkelerin dönemsel yoğunluğu ve dolaşımını daha iyi anlamamız için kentte ve kente yakın bölgelerde yapılan kazılarda ele geçen sikkeler ile karşılaştırma yapmamızda fayda vardır. Fakat kentteki nüvizmatik çalışmaları çok sınırlı kalmıştır. *Kyzikos*'da 1952-1953 yıllarında yapılan kazılarda Grek, Roma, Bizans ve İslami dönemlere ait 198 sikke ele geçmiştir. Ele geçen sikkelerden Roma İmparatorluk sikkeleri ile Bizans sikkeleri incelediğimiz sikkeler ile dönem yoğunluğu açısından yakın benzerlikler göstermektedir (Köker, 2003, s. 385-392; Köker, 2007, s. 305-314). Ayrıca *Kyzikos* darplı sikkelerin

incelenmediği doktora tezinde kentin sikkeleri detaylıca ele alınmıştır (Motor, 2010).

Kyzikos sikkeleriyle çevredeki arkeolojik kazılarda ele geçen sikkeler karşılaştırıldığında, incelediğimiz sikkelerin vereceği bilgiler daha da önemli bir hale gelecektir. *Kyzikos*'a yaklaşık 8 km uzaklıkta bulunan Zeytinliada Meryem Ana Manastırı kazılarında genel çoğunluğu Bizans Dönemi'ne tarihlenen sikkeler, katalogda incelediğimiz sikkeler ile benzer dönem ve darphane özellikleri göstermektedir (Murat, 2023a; Murat, 2023b; Murat, 2023c). *Mysia* Bölgesi kentlerinden *Allionai*'de ele geçen sikkelerde Geç Roma-Erken Bizans Dönemi'nde yoğunluğun olduğu görülmektedir (Tekin ve Erol Özdizbay, 2012, s. 347-401; Tekin ve Erol Özdizbay, 2013, s. 299-331; Tekin ve Erol Özdizbay, 2014, s. 293-336; Tekin ve Erol Özdizbay, 2016, s. 117-146). Yine *Allionai* sikkelerinde incelediğimiz sikkelerle benzer olarak Bizans sikkelerinde *Konstantinopolis* darphanesinin yoğunluğu görülmektedir.

Kyzikos'a konum olarak yakın olan *Troas* Bölgesi kentlerinden ele geçen sikkeler ile katalogumuzdaki sikkeleri karşılaştırmak dönem ve darphane yoğunluğunu daha iyi anlamamıza fayda sağlayacaktır. Bu amaçla *Troas* kentlerinden *Parion* sikkelerinde Geç Roma-Erken Bizans Dönemi sikkelerinin hayli yoğunlukta olduğu tespit edilmiştir (Keleş ve ark., 2014, s. 21-36; Keleş ve ark., 2015, s. 53-68; Oyarçin, 2016, s. 181-191; Oyarçin, 2017, s. 239; Keleş ve Oyarçin, 2019a, s. 335-358; Keleş ve Oyarçin, 2019b, s. 335-358; Keleş ve Oyarçin, 2020, s. 51-66; Oyarçin, 2020, s. 619-628; Keleş ve Oyarçin, 2021, s. 391-422). *Parion*'da ele geçen Bizans sikkelerine baktığımızda Erken Bizans Dönemi'ndeki yoğunluk ve özellikle I. *Iustinus* sikkelerinin yoğunluğu ile sikkelerin darphaneleri katalogumuzda yer alan sikkeler ile oldukça benzerdir. Yine *Apollon Smintheion* Kutsal Alanı'nda bulunan sikkeler *Kyzikos* kazılarında ele geçen sikkeler ile benzemektedir (Çizmeli-Öğün, 2004, s. 25-37). *Smintheion* sikkeleri incelediğimiz sikkeler ile benzerlikleri Roma İmparatorluk sikkelerinin Geç Roma Dönemi'nde, Bizans sikkelerinin ise Erken Bizans Dönemi'nde yoğunlaşmasıdır. Kazı sikkeleri dışında *Kyzikos*'un bulunduğu Balıkesir Erdek ilçesine yakın konumdaki bazı müzelerde ve koleksiyonerlerde bulunan ve yayımlanan sikkelerde de yukarıda bahsettiğimiz dönem ve darphane yoğunluklarının benzer olduğu görülmektedir (Kılıç, 2011, s. 503-510; Ünal, 2004, s. 119-137; Canuyar Ünal, 2005; s. 155-168; Demirel Gökalp ve Kılıç, 2011, s. 251-263; Ünal, 2012; Demirel Gökalp, 2014, s. 11-28; Demirel Gökalp, 2017, s. Ünal ve ark., 2017; Karanfil, 2019; Mercanoğlu, 2022, s. 178-194).

Sonuç

2022 yılı kazı sezonunda *Kyzikos*'daki çalışmalar *Hadrianus* Tapınağı ve *Nekropolis*'de sürdürülmüştür. *Nekropolis*'deki kazılarda 54 sikke bulunmuştur. Ele geçen sikkelerden 43'ü tanımlanmış, 11 sikke korozyonlu hallerinden dolayı tanımlanamamıştır. Tanımlanan sikkeler Roma ve Bizans dönemlerine tarihlenmektedir. Sikkelerin dönemsel olarak sayılarında Roma sikkelerinin sayıca fazla olduğu görülmektedir. Roma sikkeleri içerisinde ise çoğunluk Geç Roma Dönemi'ne tarihlenmektedir. Bizans sikkelerinin ise tamamı Erken Bizans Dönemi'nde darp edilmiştir.

Nekropolis'de ele geçen sikkeler *Nekropolis*'in kullanım dönemleri hakkında kesin olmasa da bir fikir vermektedir. *Nekropolis*'de sikkeler dışında ele geçen seramikler, *terracotta* figürünler, yüzük taşları ve çeşitli metal aletlerin ilk incelemesinde kabaca MS 3.-7. yüzyıllar arasına tarihlendiği belirlenmiştir. Böylelikle sikkeler ile diğer arkeolojik eserler yaklaşık aynı dönemleri vermektedir. Bu durum *Nekropolis*'in Geç Roma-Erken Bizans Dönemi'nde yoğun olarak kullanıldığını göstermektedir. Fakat alanda ele geçen diğer arkeolojik buluntular daha detaylı incelenip yayımlanmasıyla bu yorum daha kesin bir hal alacaktır. Bununla birlikte *Nekropolis*'deki kazıların ilerleyen dönemlerde bitirilmesiyle birlikte gerek sikke ve gerekse diğer arkeolojik buluntuların vereceği sonuçlar, *Nekropolis* hakkındaki yorumlarımızı daha güçlü hale getirecektir.

Ayrıca yukarıda incelediğimiz sikkelerin *Kyzikos*'a yakın kazılara ele geçen sikkeler ile karşılaştırmasında dönemsel ve benzer darphane yoğunluklarının tespit edilmesi dönemin sikke ve darphane ağı hakkında bilgiler vermektedir. Bunun yanı sıra incelediğimiz sikkeler Geç Roma-Erken Bizans Dönemi'ndeki sikkelerin yoğun dolaşımını ve yaygın darphane ağını anlamamız açısından tek başına yeterli olması mümkün olmasa da örnek taşıması yönünden önem arz etmektedir.

Katalog

Roma Eyalet Sikkesi

Mysia

Cyzicus

MS 180-186

Öy. KVZIKOC; *Kyzikos*'un diademli portresi, s.

Ay. KVZIKHNQN NEOK; Capricorn, s.

Ref.: RPC IV.2, 592; BMC *Mysia*, s. 42, 186.

1. AE, 17 mm, 2,65 g. Ky. 12. Kazı Env. No.: KYZ22N14.

Roma İmparatorluk Sikkeleri

I. Philip (MS 244-249)

Roma

MS 244-247

Öy. IMPMIVLPFILIPPVSAVG; İmparatorun ışın taçlı ve giyimli büstü, s.

Ay. VIRTUS AVG; Virtus, ayakta, sl.; sağ elinde zeytin dalı, sol elinde mızrak tutuyor.

Ref.: RIC IV/III, s. 74, 52.

2. AE, 22 mm, 4,45 g. Ky. 1. Kazı Env. No.: KYZ22N86.

Diocletianus (MS 284-305)**Cyzicus**

MS 295-299

Öy. IMPCCVALDIOCLETIANVSPFAVG; İmparatorun ışın taçlı ve zırhlı büstü, s.

Ay. CONCORDIAMILITVM; İmparator (solda) Jüpiter'den (sağda) küre üstünde Victoria alıyor; ikisi de ayakta ve asa tutuyorlar; altta, KΓ

Ref.: RIC VI, s. 581, 15a.

3. AE, 21 mm, 2,40 g. Ky. 12. Kazı Env. No.: KYZ22N3.

II. Constantinus (MS 337-340)**Cyzicus**

MS 331-333

Öy. CONSTANTINVSIVNNOBC; İmparatorun diademli ve zırhlı büstü, s.

Ay. GLOR-IAEXERC-ITVS; İki asker arasında iki standart.

Ref.: RIC VII, s. 655, 81.

4. AE, 17 mm, 2,45 g. Ky. 6. Kazı Env. No.: KYZ22N24.

Antiochea

MS 330-335

Öy.: CONSTANTINVSIVNNOBC; İmparatorun defne çelenkli ve zırhlı büstü, s.

Ay. GLOR-IAEXERC-ITVS; İki asker arasında iki standart; kesimde, SMANA

Ref.: RIC VII, s. 693, 87.

5. AE, 18 mm, 2,15 g. Ky. 6. Kazı Env. No.: KYZ22N1.

II. Constantius (MS 337-361)**Thessalonica**

MS 350-355

Öy. DNC[ONSTAN]-TIVSPFAVG; İmparatorun inci diademli, giyimli ve zırhlı büstü, s.

Ay. [FELTEMP-R]EPARATIO; Asker, ayakta, sl.; sağ elindeki mızrakla yerdeki atlı askeri mızraklıyor; solda, S kesimde, TSA

Ref.: RIC VIII, s. 419, 185.

6. AE, 20 mm, 3,85 g. Ky. 6. Kazı Env. No.: KYZ22N87.

Belirsiz Darphane

MS 337-361

Öy. [DNC]ONSTANT-[IVSPFAVG]; İmparatorun rozet diademli ve giyimli büstü, s.

Ay. [...]; Victoria, ayakta.

7. AE, 17 mm, 2,47 g. Ky. 12. Kazı Env. No.: KYZ22N42.

II. Valentinianus (MS 375-392)**Cyzicus**

MS 388-392

Öy. DNVALENTINIANVSPFAVG; İmparatorun inci diademli, giyimli ve zırhlı büstü, s.

Ay. SALVSREI-PUBLICAE; Victoria, ayakta, sl.; sağ elinde ganimet tutuyor, sol eliyle esir sürüklüyor; solda, □ kesimde, SMKB

Ref.: RIC IX, s. 246, 26a.

8. AE, 13 mm, 1,25 g. Ky. 6. Kazı Env. No.: KYZ22N94.

I. Theodosius (MS 379-395)**Cyzicus**

MS 388-392

Öy. DNTHEODO-SIVSPFAVG; İmparatorun inci diademli, giyimli ve zırhlı büstü, s.

Ay. SALVSREI-[PVBLIC]AE; Victoria, ayakta, sl.; sağ elinde ganimet tutuyor, sol eliyle esir sürüklüyor; solda, □ kesimde, SMKA

Ref.: RIC IX, s. 246, 26b.

9. AE, 16 mm, 2,15 g. Ky. 6. Kazı Env. No.: KYZ22N59.

Arcadius (MS 395-408)

Constantinopolis

MS 383-388

Öy. DNARCADIVSPFAVGVSTVS; İmparatorun inci diademli, giyimli ve zırlı büstü, s.

Ay. VIRTVSE-XERCITI; İmparator, ayakta, s.; sağ elinde labarrum, sol elinde küre tutuyor, yerde esir; kesimde, CONSF

Ref.: RIC IX, s. 233, 83b.

10. AE, 22 mm, 4,80 g. Ky. 6. Kazı Env. No.: KYZ22N2.

Cyzicus

MS 388-392

Öy. DNARCA[DI-VSPFAVG]; İmparatorun inci diademli, giyimli ve zırlı büstü, s.

Ay. [SALVSREI-P]VBLICAE; Victoria, ayakta, sl.; sağ elinde ganimet tutuyor, sol eliyle esir sürüklüyor; solda, □ kesimde, SMKA

Ref.: RIC IX, s. 246, 26c.

11. AE, 16 mm, 2,10 g. Ky. 12. Kazı Env. No.: KYZ22N34.

Belirsiz Darphane

MS 383-408

Öy. [...]ARCADIVS[...]; İmparatorun inci diademli, giyimli ve zırlı büstü, s.

Ay. Belirsiz.

12. AE, 13 mm, 1,45 g. Ky. ?. Kazı Env. No.: KYZ22N28.

Honorius (MS 393-423)

Cyzicus

MS 395-408

Öy. DNHONORI-[VSPFAVG]; İmparatorun diademli, giyimli ve paludamentumlu büstü, s.

Ay. VIR[TVS-EXERCITI]; İmparator, ayakta, cepheden; sağ elinde mızrak tutuyor, sol eli yerdeki kalkanda. Sağda Victoria, sol elinde palmiye dalı tutuyor, sağ eliyle imparatora çelenk sunuyor; kesimde, SMKA

Ref.: LRBC II, s. 98, 2581.

13. AE, 18 mm, 2,40 g. Ky. 6. Kazı Env. No.: KYZ22N19.

Belirsiz Darphane

MS 393-423

Öy. DNHONOR[...]; İmparatorun diademli ve giyimli büstü, s.

Ay.: Belirsiz.

14. AE, 14 mm, 1,75 g. Ky. ?. Kazı Env. No.: KYZ22N32.

Belirsiz İmparator

Aquileia

Öy. İmparatorun diademli büstü, s.

Ay. İmparator, ayakta, sl.; sağ elinde küre tutuyor; kesimde, AQPS

15. AE, 14 mm, 1,47 g. Ky. 6. Kazı Env. No.: KYZ22N27.

Nicomedia

Öy.[...]TVSPP; İmparatorun diademli ve giyimli büstü, s.

Ay. Victoria, ayakta, sl.; sağ elinde ganimet, sol elinde küre tutuyor; kesimde, SMNA

16. AE, 16 mm, 2,35 g. Ky. 12. Kazı Env. No.: KYZ22N30.

Öy. İmparatorun diademli ve giyimli büstü, s.

Ay. Victoria, ayakta, yerde esir; kesimde, SMN

17. AE, 16 mm, 2,42 g. Ky. 6. Kazı Env. No.: KYZ22N4.

Cyzicus

Öy. İmparatorun diademli büstü, s.

Ay. İmparator (sağda), Jüpiter'den (solda) küre alıyor; kesimde, SMKA

18. AE, 14 mm, 1,65 g. Ky. 6. Kazı Env. No.: KYZ22N84.

İmparatoru ve Darphanesi Belirsizler

MS 4. yy

Öy. İmparatorun giyimli büstü, s.

Ay. Victoria (sağda), imparatora (solda) çelenk sunuyor.

19. AE, 18 mm, 2,49 g. Ky. 12. Kazı Env. No.: KYZ22N40.

Öy. İmparatorun büstü, s.

Ay. Victoria, ayakta, sl.; sağ elinde çelenk tutuyor.

20. AE, 20 mm, 2,78 g. Ky. 6. Kazı Env. No.: KYZ22N88.

Öy. İmparatorun inci diademli büstü, s.

Ay. Belirsiz.

21. AE, 16 mm, 2,15 g. Ky. ? Kazı Env. No.: KYZ22N79.

22. AE, 14 mm, 1,35 g. Ky. ? Kazı Env. No.: KYZ22N21.

23. AE, 18 mm, 2,38 g. Ky. ? Kazı Env. No.: KYZ22N36.

Öy. Belirsiz.

Ay. İmparator, ayakta, cepheden; sağ elinde labarrum, sol elinde asa tutuyor.

24. AE, 19 mm, 3,47 g. Ky. ? Kazı Env. No.: KYZ22N6.

Bizans Sikkeleri

I. Iustinus (MS 518-527)

Constantinopolis

MS 518-527

Öy. DN[IV□T NV□PAC]; İmparatorun inci diademli, giyimli ve zırlı büstü, s.

Ay. ₺ solda, A sağda, E

Ref.: DOC I, s. 45, 21a.6.

25. AE, 14 mm, 1,79 g. Ky. 12. Kazı Env. No.: KYZ22N15.

Öy. DNI[V□T NV□P]AC; İmparatorun inci diademli, giyimli ve zırlı büstü, s.

Ay. ₺ solda, B sağda, E

Ref.: DOC I, s. 45, 21b.4.

26. AE, 14 mm, 1,87 g. Ky. 6. Kazı Env. No.: KYZ22N8.

27. AE, 14 mm, 1,80 g. Ky. 12. Kazı Env. No.: KYZ22N25.

28. AE, 14 mm, 1,79 g. Ky. 12. Kazı Env. No.: KYZ22N14.

Öy. DNIV□[T NV□P]AC; İmparatorun inci diademli, giyimli ve zırlı büstü, s.

Ay. ₺ solda, Δ sağda, E

Ref.: DOC I, s. 46, 21d.2.

29. AE, 14 mm, 1,85 g. Ky. 6. Kazı Env. No.: KYZ22N16.

Nicomedia

MS 518-527

Öy. DNIV[□T NV□PA]C; İmparatorun inci diademli, giyimli ve zırlı büstü, s.

Ay. ₺ solda, N sağda, E

Ref.: DOC I, s. 51, 36.6.

30. AE, 14 mm, 1,75 g. Ky. 12. Kazı Env. No.: KYZ22N38.

Belirsiz Darphane

MS 518-527

Öy. [DNI]V□[T N[V□PA]C]; İmparatorun inci diademli, giyimli ve zırlı büstü, s.

Ay. ₺ sağda, E

31. AE, 13 mm, 1,65 g. Ky. 6. Kazı Env. No.: KYZ22N9.

32. AE, 13 mm, 1,70 g. Ky. 12. Kazı Env. No.: KYZ22N10.

33. AE, 14 mm, 1,82 g. Ky. 12. Kazı Env. No.: KYZ22N11.

Öy. [DN]IV□[T NV□PA]C

Ay. ₺

34. AE, 14 mm, 1,75 g. Ky. 12. Kazı Env. No.: KYZ22N12.

I. Iustinianus (MS 527-565)**Belirsiz Darphane**

MS 527-565

Öy. DNIV[□T NV□P]AC; imparatorun inci diademli, giyimli ve zırlı büstü, s.

Ay. E

35. AE, 15 mm, 1,87 g. Ky. 6. Kazı Env. No.: KYZ22N7.

Heraklius (MS 610-641)**Constantinopolis****MS 610-641**

Öy. İmparator ve Heraclius Constantine, cepheden; sağ ellerinde haçlı globus tutuyorlar; başlarının üstünde haç.

Ay. Solda A/N/N/O; kesimde, CON

36. AE, 24 mm, 3,58 g. Ky. 2. Kazı Env. No.: KYZ22N49.

Darphanesi Tespit Edilenler**Nicomedia**

Öy. Belirsiz.

Ay. Ɱ solda, N sağda, E

37. AE, 14 mm, 1,68 g. Ky. 6. Kazı Env. No.: KYZ22N22.

İmparatoru ve Darphanesi Belirsizler

Öy. İmparatorun monogramı.

Ay. Belirsiz.

38. AE, 13 mm, 2,11 g. Ky. ?. Kazı Env. No.: KYZ22N40.

Öy. Belirsiz.

Ay. E

39. AE, 14 mm, 1,42 g. Ky. ?. Kazı Env. No.: KYZ22N12.

40. AE, 13 mm, 1,30 g. Ky. ?. Kazı Env. No.: KYZ22N1.

Öy. Belirsiz.

Ay. M

41. AE, 26 mm, 7,15 g. Ky. ?. Kazı Env. No.: KYZ22N23.

Öy. Belirsiz.

Ay. K

42. AE, 22 mm, 6,15 g. Ky. ?. Kazı Env. No.: KYZ22N42.

Öy. Belirsiz.

Ay. E sağda, Δ

43. AE, 13 mm, 1,35 g. Ky. ?. Kazı Env. No.: KYZ22N65.

Belirsiz Sikkeler

44. AE, 26 mm, 7,20 g. Kazı Env. No.: KYZ22N47

45. AE, 26 mm, 7,10 g. Kazı Env. No.: KYZ22N20

46. AE, 24 mm, 5,45 g. Kazı Env. No.: KYZ22N18

47. AE, 22 mm, 4,38 g. Kazı Env. No.: KYZ22N45

48. AE, 22 mm, 4,32 g. Kazı Env. No.: KYZ22N71

49. AE, 18 mm, 3,27 g. Kazı Env. No.: KYZ22N58

50. AE, 18 mm, 3,15 g. Kazı Env. No.: KYZ22N33

51. AE, 17 mm, 2,65 g. Kazı Env. No.: KYZ22N39

52. AE, 17 mm, 2,27 g. Kazı Env. No.: KYZ22N66

53. AE, 16 mm, 2,32 g. Kazı Env. No.: KYZ22N46

54. AE, 16 mm, 2,15 g. Kazı Env. No.: KYZ22N81

Katalog Fotoğrafları

1

3

5

7

9

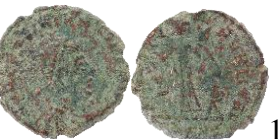
11

13

15

17

25

2

4

6

8

10

12

14

16

18

16

27

29

35

37

28

30

36

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazar, çıkar çatışması olmadığını beyan etmiştir.

Finansal Destek: Yazar, bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The author has no conflicts of interest to declare.

Financial Disclosure: The author declared that this study has received no financial support.

Kaynaklar

- Aristeides, (1973). Aelius Aristeides, Orations, Panathenaic Oration and in Defence of Oratory, with an English translation by C. A. Behr, The Loeb Classical Library, Cambridge- London.
- Aydın Çakmak, T. (2022). Kyzikos Hadrian Tapınağı Mimari Bezemeleri (1989- 2017 Yılları) (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- BMC Mysia. Wroth, W. (1894). Catalogues of Greek Coins of Mysia in the British Museum. London.
- Canuyar Ünal, C. (2005). "İzmir İli Ve İlçeleri (Bergama, Efes, Ödemiş, Tire Müzeleri) Örnekleri ile I. Dönem Bizans Sikkeleri (5. Yüzyıl Sonu - 8. Yüzyıl Ortası)". N. Başgelen (Ed.), Bilim Eşiği 2, Sanat Tarihinde Gençler 2004 Semineri (ss. 55-168), İstanbul.
- Çizmeli Öğün, Z., (2004). Smintheion Kazıları Sikke Buluntuları. Anadolu, (26), 25-37.
- Demirel Gökalp, Z. & Kılıç, S. (2011). Heraclius'un Follisleri; Bolu Arkeoloji Müzesi Örnekleri. A. C. Erel, B. İşler, N. Peker & G. Sağır (Ed.), Anadolu Kültürlerinde Süreklilik Ve Değişim, Dr. A. Mine Kadioğlu'na Armağan (ss. 251-263), Ankara.
- Demirel Gökalp, Z. (2014). Bilecik Müzesindeki Bizans Bronz Sikkeleri. TÜBA-KED, (12) 2014, 11-28.
- Demirel Gökalp, Z. (2017). Kütahya Müzesi Bizans Sikkeleri. Bilgin Kültür Sanat Yayınları.
- DOC I. Bellinger, A.R. & Grierson, P. (1966). Catalogue of the Byzantine Coins in the Dumbarton Oaks Collection and in the Whittemore Collection, Volume I, Anastasius to Maurice 491-602. Washington.
- Ertüzün, R.M. (1998). Kapıdağı Yarımadası ve Çevresindeki Adalar, Tarih ve Arkeolojisi Üzerinde Araştırmalar. İstanbul.
- Gündoğdu, S., (2023). MS 2. Yüzyılda Kyzikos Hadrian Tapınağı Neokorosluğu Kapsamında Mysia Bölgesi Neokorosluğu (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Has, A. C. (2019). Kyzikos Heykeltıraşlık Eserleri (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Herodotos, (1991). Herodot Tarihi. M. Öktem (çev.). Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Karanfil, S. (2019). Kocaeli Müzesi'ndeki Bizans Sikkeleri (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Keleş V., Yılmaz, A. & Oyarçin, K. (2014). Parion Roma Hamamı 2013 Kazıları ve Sikke Buluntuları. *Arkeoloji ve Sanat* (147), 21-36.
- Keleş V., Yılmaz, A. & Oyarçin, K. (2015). Parion Roma Hamamı 2014 Kazıları ve Sikke Buluntuları. *Arkeoloji ve Sanat* (150), 53-68.
- Keleş, V. & Oyarçin, K. (2019). Parion Odeion'undan Bir Geç Roma Definesi. *TÜBA-AR* (24), 189-208.
- Keleş, V. & Oyarçin, K. (2019). Anonymous Folles Found in Parion Excavations. *SELEVCIA* (IX), 335-358.
- Keleş, V. & Oyarçin, K. (2020). Akropol Doğu (İç) Sur Yangın Tabakasında Bulunan Sikkeler Işığında Parion'da Tahribat İzleri Üzerine Bir Ön Değerlendirme. *TÜBA-KED* (22) 2020, 51-66.
- Keleş, V. & Oyarçin, K. (2021). Parion Tiyatrosu Hyposcaenium Bölümünden Ele Geçen Geç Roma Dönemi Sikkeleri Üzerine Değerlendirmeler. *OLBA* (XXIX), 391-422.
- Kılıç, S. (2011). Bolu Arkeoloji Müzesi'ndeki Bizans Bronz Sikkeleri. XV. Ortaçağ ve Türk Dönemi Kazıları ve Sanat Tarihi Araştırmaları Sempozyumu, Eskişehir, ss. 503-510.
- Koçhan, N. (2011). Kyzikos Tarihi ve Mimari Kalıntıları. *Renkvizyon Ofset Form Matbaacılık*.
- Koçhan, N. (1991). Kyzikos 1989 Kazısı, Hadrian Tapınağı Mimari Bezemeleri. *Türk Arkeoloji Dergisi* (29), Ankara.
- Koçhan, N. (2021). Kyzikos Nekropollerinin Genel Değerlendirilmesi. Mehmet Ali Yılmaz- Birol Can- Mehmet Işık (Ed.), *Anadolu Arkeolojisiyle Harmanlanmış Bir Ömür Mehmet Karaosmanoğlu'na Armağan* (ss. 515-524), Bilgin Kültür Sanat Yayınları, Ankara.
- Koçhan, N. (2023). Geçmişten Günümüze Kyzikos Turizm İlişkisi. *Anatolian Archaeology* (1), 137-146.
- Köker, H. (2003). The Greek coins from the 1952-1953 Excavations at Cyzicus. *The Numismatic Cronicle*, London The Royal Numismatic Society, Vol:163, 385-392.
- Köker, H. (2007). The Roman Provincial, Roman Imperial, Byzantine, Medieval and İslamic Coins from the 1952-53 Excavations at Cyzicus. *The Numismatic Cronicle*, London The Royal Numismatic Society, Vol:167, 305-314.
- LRBC II. Carson, R.A.G. & Kent, J. P. C. (1960). Late Roman Bronze Coinage Part II, Bronze Roman Imperial Coinage of the Later Empire A. D. 346-498. Spink & Son Ltd. London.
- Magie, D. (1950). *Roman Rule in Asia Minor, to the End of the third Century after Cristh*. Princeton University Pres, New Jersey.
- Mercanoğlu, F. (2022). Bursa Arkeoloji Müzesi'nde Bulunan Bir Grup Herakleios Dönemi Sikkeleri. *Meriç Uluslararası Sosyal ve Stratejik Araştırmalar Dergisi* (6) 16, 178-194.
- Motor, H. (2010). Bursa, Balıkesir ve Bandırma Müzelerindeki Kyzikos Sikkeleri. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Munro, J. & Arthur, R. (1897). Inscriptions from Mysia. *The Journal of Hellenic Studies* (17), 268-293.
- Murat, M. K. (2023). Zeytinliada Meryem Ana Kilisesi'nde Ele Geçen Sikkeler. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* (33) 2, 507-522.
- Murat, M. K. (2023). Zeytinliada Doğu Kazı Alanı'nda Bulunan Geç Antikçağ Sikkeleri. *Cedrus* (XI), 289-305.
- Murat, M. K. (2023). Zeytinliada Erken Bizans Şapeli'nde Bulunan Sikkeler. *Art-Sanat* (20), 435-467.
- Oyarçin, K. (2016). Parion Tiyatrosu Sikkeleri Üzerine Genel Bir Değerlendirme. C. Başaran - H. E. Ergürer (Ed.), *Parion Roma Tiyatrosu* (ss. 181-191), İstanbul.
- Oyarçin, K. (2017). Parion'da 2005-2014 Yılları Arasında Ele Geçen Geç Roma ve Erken Bizans Dönemi Sikkeleri (MS 3.-7. YY). (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Oyarçin, K. (2020). The Early Byzantine Period of Parion in Ligth of Numismatic Data. V.Keleş (Ed.), *Propontis ve Çevre Kültürleri* (ss. 619-628), İstanbul.
- Öztürk, N. (2003). Kyzikos Kandilleri. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Plinius, (1971). *Naturalis Historia* (I-X), Harris Rackham, William Henry Samuel Jones, David Edward Eichholz (çev.), Harvard University Press, London.
- RIC IV/III. Mattingly, H. Sydenham, E. A. & Sutherland, C.H.V. (1949). *The Roman Imperial Coinage*. Vol. IV Part III. Gordianus III to Antoninus. London.
- RIC VI. Sutherland, C.H.V. & Carson, R.A.G. (1967). *The Roman Imperial Coinage*. Vol. VI. From Diocletian's reform to the death of Maximinus. London.
- RIC VII, Sutherland C. H. V. & Carson R. A. G. (1966). *The Roman Imperial Coinage*. Vol. VII, Constantine and Licinius. London.
- RIC VIII, Sutherland, C. H. V., Carson, R. A. G. & Kent, J. P. C. (1981). *The Roman Imperial Coinage*, Vol. VIII, The Family of Constantine I. London.
- RIC IX, Mattingly, H., Sutherland, C.H.V. & Carson, R.A.G. (1951). *The Roman İmperial Coinage*, Vol. IX. Valentinian I Theodosius I. London.
- Strabon, (2005). *Antik Anadolu Coğrafyası* (XII-XIII-XIV). A. Pekman (Çev.), Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul.

- Tekin, O. & Erol Özdizbay, A. (2012). Coins from Alliano Excavations: Campaign of 1998. *CollAn.* (XI), 347-401.
- Tekin, O. & Erol Özdizbay, A. (2013). Coins from Alliano Excavations: Campaign of 1999. *CollAn.* (XIII), 299-331.
- Tekin, O. & Erol Özdizbay, A. (2014). Coins from Alliano Excavations: Campaign 2000. *CollAn.* (XIII), 293-336.
- Tekin, O. & Erol Özdizbay, A. (2016). Coins from Alliano Excavations: Campaign 2001. *Anatolia Antiqua* (XXIII), 117-146.
- Tercanlioğlu, A. (2020). Kyzikos Hadrian Tapınağı'nda 2014 Kazı Dönemine Kadar Ele Geçen Friz Ve Alınlıklara Ait Heykeltıraşlık Eserleri. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Umar, B. (2006). Mysia: Bir Tarihsel Coğrafya Araştırması ve Gezi Rehberi. *İnkılap Kitabevi*, İstanbul.
- Ünal, C. (2004). Ödemiş Müzesinden Bir Grup I. Iustinianus ve II. Iustinos Dönemi Sikkeleri. *Sanat Tarihi Dergisi* (XIII) 2, 119-137.
- Ünal, C. (2012). Manisa Müzesi Bizans Sikkeleri. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Yayınları*, No:3, Manisa.
- Ünal, C., Tatar, Ö. & Toy, M. (2017). Tunay Demran Koleksiyonu. *Şehzadeler Belediyesi Kültür Yayınları*, Manisa.

Online Kaynaklar

RPC IV.2 <https://rpc.ashmus.ox.ac.uk/coins/4/592>